

Fregatten Jyllands isdrift i 1922 - da ankerkæderne sprængtes!

Vinteren 1921-22 var meget hård.

Sidst i december var det sat i med vintervej, efter nytår ned til to cifrede frostgrader. I begyndelsen af februar er der is så langt øjet rækker. Snestorme sætter Juelsminde banen i stå. Den 16 februar går Martinus Stenkjær over isen på Hjarnøsund. Det er 25 år siden han sidst kunne det!

Metertyk is holder Fregatten i et fast greb - fuldstændig indefrosset på Juelsmindebugten!

Man d. 27.2. kommer tøbruddet, isen går i drift og "Jylland går med", fulgt af en hård vestenkuling. Den meter tykke is slipper sit greb i stranden - men ikke i Fregatten. Trods sine to 2500 kg. tunge ankre og ankerkæder med en brudstyrke på ca. 60.000 kg, trækker isflagen, der dækkede hele "Bugten", med voldsom kraft. "Klokken 12 springer ankerkæderne som sytråde" fortæller kaptajn Christensen. Der telefoneres fra Palsgaard efter dampskibet "Horsens" – der er kun lidt is inden fjords, så Horsens havn kan nok tage fregatten" skriver Martinus Stenkjær i sin dagbog. Også Svitser rekvireres for en sikkerheds skyld. I løbet af en time, er "Jylland" allerede ude ved Ashoved, hvor den forsvinder i disen, da mørket faldt på. Kaptajn Christensen og hans kone er de to eneste ombord. De slider med at få reserveankeret gjort klar. Da "Jylland" driver hen over Middelflak "lader de ankeret gå". Det får greb i bunden og holder - isen slipper sit greb om Fregatten - NU tror man faren er ovre!

Tir d. 28.2. er vejret bedre – Fregatten er endnu synlig derude.

Men så kommer nye voldsomme ismasser op fra Lillebælt – lige mod Fregatten, omslutter den og kl. 1500 sprænges nødankerkæden. Fregatten driver nu nordøst på, uden ankre og lidt læk. Pumperne kører hele dagen fortæller kaptajnen. Ved sekstiden (18) giver det et voldsomt bump, så hele skibet ryster – det står nu på Møllegrunden. Kaptajnen sætter nødflag.

Ons d. 1.3." I løbet af natte drejer vinden, isen kommer tilbage og presser os torsdag morgen fri af grunden. På ny driver vi afsted, idet vi dog ved, at der skal ske et mirakel, hvis vi kan undgå alle sandgrundene omkring Endelave. Det ender med at vi kl. to (14) kører fast på en arm af Møllegrunden: Møllevinge" fortæller kaptajn Christensen. Isen skruer og sætter "Jylland" så hårdt op på grunden, at vi frygter, at Fregatten vil springe læk og forlise. Vi åbner derfor ventilerne, lukker vand ind, for at sikre, at Fregatten bliver stående på stedet! " Kaptajn Christensen og hans kone undsættes af fragtbåden "Horsens" der bringer dem i sikkerhed på Endelave. Fiskere fra Juelsminde og Hou forsøger at trække Jylland fri men forgæves. Svitserens bugserbåd Ymer kommer, men kan ikke undsætte Fregatten på grund af svære isskruninger ved Ashoved. Ymer får derfor ordre fra Svitser til at gå videre til Refsnæs, for at undsætte et motorskib.

Tor d. 2.3. Kaptajn Christensen og fruén kommer igen ombord fra Endelave.

Fre d.3.3. Axel Märtens og en række folk Juelsminde, hyres af Palsgaard, under Hans Stenkjærs ledelse, til at gå ombord og undersøge forholdene, få resterne af ankerkæderne trukket ind og gøre klar til bugsering. **Godsejer Schou tænker i første omgang på at få Jylland i havn i Horsens, Vejle eller Århus, da den jo har mistet alle ankre. Men da det bliver klart at også roret er mistet, er der ingen vej uden om bugsering til Orlogsværftet, uanset om der bliver tale om ophugning eller reparation. Svitser hyres til opgaven.**

Lørdag d.4.3. "Axel Märtens igen til Jylland – gøre klar til bugsering" Tir d.7. 3, Martinus Stenkjær og Axel Märtens tager pejlinger til positionsbestemmelse, der videregives til Svitser.

Ons d.15.3. Telegrafisk ordre til Hans Stenkjær: Svitser "Svava" kommer kl. 6.00 her til morgen. Mandskab skal være klar over hele dagen. Kæder og ankre være inde. Svava ankommer, mandskabet i land for natten!

Tor d.16.3. Brødrene Ole og Henry Knudsen, Søren Petersen, jeg (Martinus) og Hans Stenkjær bliver ombord. Svava tager Fregatten fri af grunden kl. 1.00.

Fre d.17.3. Svitser "Bien" ankommer 6.00. "Jylland" har mistet roret, så to dampere: en for og en agter til styring. Afgang fra Møllevinge kl 8.00 Vesborg fyr tværs 12.00, Sjællands Odde 18.00

Lør d.18.3. Passerer Kronborg kl. 4.00 og ved havn 7.00. Fortøjet i Flådens Leje kl 10.00 med hjælp af Flådens damper og Holmens folk. Godsejeren og damer, kaptajnen, løjtnanten, bådsmand og hvad de nu kaldes ombord – alle afmønstrer vi. Så rettes lidt på tøjet, så kaffe og i land via Toldbod. Et slag i byen, så tager Martinus Stenkjær toget hjem til Juelsminde kl 19.00.

Søn 19.3.22 Ja vi kom hjem kl 10.00 i formiddags - i bedste velgående, men træt og søvrig som jeg sjældent har været. Fire døgn med 12 timers søvn! beretter Martinus Stenkjær i sin dagbog.

Tir 21.3.22 Godsejer Schou afregner Svitser for: "Flotbringning og bugsering" fra Endelave til Orlogsværftet inkl. Lodspenge = 3213,40 kr. "Jylland" kom i dok, blev undersøgt og repareret. Skaderne var ikke så alvorlige som først antaget.

Roret var mistet, det gjaldt også nogle af kobberpladerne under vandlinjen.

Året efter - d. 23 april 1923, lå Jylland atter på sin vante position i Juelsmindebugten. Hele "Fiskerflotillen" d.v.s Juelsminde-fiskerbådene, sejlede "Jylland" i møde, da den returnerede. Glæden var stor, der blev saluteret og festet – **Fregatten var atter hjemme i bugten og markerede igen middag på slaget 12 med et kanonskud, så hele Bjerre herred vidste hvad klokken var slået.**

//11.4.2019fj